Jaarverslag Stichting Vogelklas Karel Schot 2024

André de Baerdemaeker

1 juni 2025

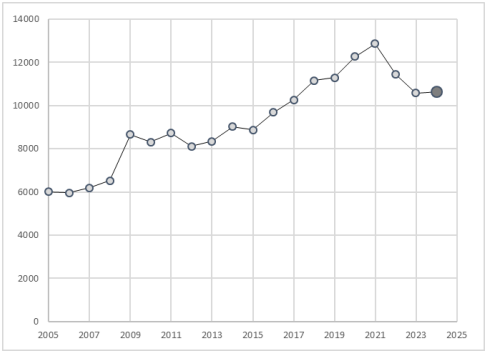
Inleiding

Vogelklas Karels Schot is een opvangcentrum voor zieke, gewonde en anderszins hulpbehoevende wilde vogels en zoogdieren. Dit jaarverslag biedt een overzicht van de belangrijkste prestaties en activiteiten van de Vogelklas in het jaar 2024. Het aantal opgevangen dieren komt redelijk goed overeen met het voorgaande jaar. Na het financieel zorgwekkende jaar 2023 verliep 2024 op dat vlak betrekkelijk rustig.

Opvang vogels en zoogdieren

Opvangtotalen

In 2024 heeft de Vogelklas in totaal 10.626 dieren opgevangen (figuur 1). Dit aantal is in lijn met het voorgaande jaar. Uit de grafiek blijkt duidelijk dat er sprake is van een trendbreuk na 2021. De eerdere prognose dat het aantal patiënten zou blijven groeien tot voorbij de 13.000 in 2025, is daarmee bijgesteld. De nieuwe prognose is dat de aantallen zich stabiliseren rond de 10.000 dieren op jaarbasis. Dit wordt gezien als goed nieuws, omdat het eenvoudiger is om de organisatie op orde te houden wanneer de hoeveelheid werk stabiel is. Dit geldt voor de planning van mensen, maar ook voor bestellingen en financiën. Na het in financiële zin spannende jaar 2023 is het prettig in wat rustiger vaarwater te verkeren.

Figuur 1. Het jaarlijks aantal opgevangen dieren in 2005-2024 laat een duidelijk trendbreuk zien na 2021.

De Vogelklas deelt de aangeleverde dieren op in drie categorieën: wilde vogels, wilde zoogdieren en (tamme) zwerfdieren.
De wilde vogels zijn hierin veruit de grootste groep: de Vogelklas ontving er 9.853, verdeeld over 115 soorten. De Stadsduif was zoals gebruikelijk de algemeenste patiënt, een dubieuze eer. Er werden er 1445 opgevangen. Behoorlijk wat duiven om te verzorgen. Zeker wanneer je bedenkt dat soort nummer twee ook een duif is: de Houtduif. Hiervan werden er 1329 over de drempel gedragen. Voornamelijk jonge exemplaren die bij het uitvliegen op de grond verzeild raken.

Ook soorten met minder grote aantallen maken indruk op de medewerkers en bezoekers van de Vogelklas. In 2024 vonden 51 Buizerds hun weg naar de opvang in Rotterdam. Een flink deel hiervan bestaat uit jonge onervaren exemplaren die in de winterperiode honger lijden. Vaak sterken ze in de loop van een paar weken opvang wel aan zodat ze het opnieuw op eigen benen kunnen proberen. Volwassen Buizerds zijn vaker gewond aan kop en vleugels, meestal na een botsing met een voertuig of een ander object. Een enkele keer gaat het om Buizerds met een infectie of die verstrikt zijn geraakt in draden of netten.

Tabel 1. Opgevangen dieren, en soorten per categorie.

diergroep	exemplaren	soorten
wilde vogels	9.835	115
wilde zoogdieren	235	12
zwerfdieren	538	-
totaal	**10.626**	**127**

De categorie wilde zoogdieren omvat 235 dieren in totaal, waarin de vleermuizen zoals gebruikelijk de hoofdmoot vormen (bijlage 1). De

gewone dwergvleermuis (113) en de ruige dwergvleermuis (84) zijn normale gasten in de Vogelklas. Het aantal tweekleurige vleermuizen was spectaculair: maar liefst negen exemplaren deden de opvang aan. Er werden 15 egels opgevangen, een steenmarter en een huisspitsmuis.

De categorie zwerfdieren is samengesteld uit verdwaalde huisdieren en dieren met een vermeende eigenaar. Het gaat in de meeste gevallen om diersoorten die niet in het wild in Nederland voorkomen. Het ging om 538 dieren, voornamelijk sier- en postduiven, afgedankte kippen, ontsnapte kooivogels en een paar tamme konijnen.

Herkomst dieren
Van 9.939 vogels is precies bekend uit welke gemeente zij afkomstig zijn (bijlage 2). Hiervan komt 99% uit Zuid-Holland. De Vogelklas ontving vogels uit 44 (van de 52) Zuid-Hollandse gemeenten. De belangrijkste leverende gemeente is Rotterdam met 3.908 exemplaren. Dat is een percentage van 38%. Op de tweede plaats volgt gemeente Dordrecht met 786 vogels (8%), gevolgd door de Hoeksche Waard (6%),Voorne aan Zee (5%) en Nissewaard (5%).

Educatieve activiteiten

Medewerkers van de Vogelklas hebben in het verslagjaar 14 presentaties gegeven en zorg gedragen voor ten minste 25 rondleidingen. Hieronder vielen ook enkele werkbezoeken van wethouders uit de Hoeksche Waard en van gemeente Rotterdam, maar ook wetenschappers van de Universiteit Leiden.

Financiën

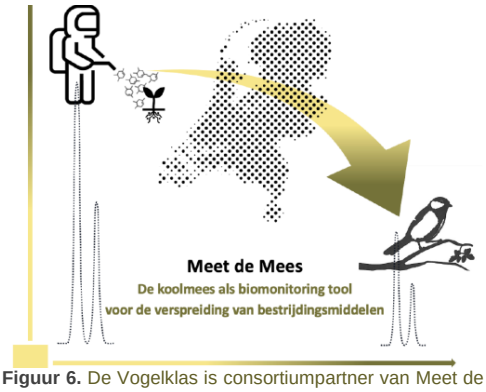
De financiële verantwoording is uitgewerkt in Jaarrekening 2024 – Stichting Vogelklas Karel Schot. In dit rapport zijn onder meer de financiële positie, de balans, de staat van baten en lasten en de toelichtingen daarop opgenomen en voorzien van een accountantsverklaring.

De Vogelklas heeft een negatief resultaat van € 13.273 geboekt. Dit verlies wordt acceptabel geacht, aangezien in de begroting een groter verlies was ingecalculeerd. De baten vielen hoger uit door gunstige opbrengsten uit bedrijven en door subsidies van overheden. Donaties van particulieren bleven achter bij de verwachtingen. Tegelijkertijd waren er meevallers qua lasten voor huisvesting en activiteiten.
Na het grote verlies van boekjaar 2022 (-€ 147.364) werd een actieplan continuïteit opgesteld. Een belangrijk onderdeel van dit plan betreft een strategie voor het werven van structurele inkomsten uit overheden. De aanpak voor structurele financiering ging eind 2022 van start. In 2023 werden enkele vorderingen geboekt, maar in 2024 waren de opbrengsten substantieel. Naast lopende meerjarige subsidies van gemeente Rotterdam en Lansingerland, werd dit boekjaar ook een meerjarige regeling met gemeente Dordrecht afgesloten. Daarnaast droegen gemeenten Hoeksche Waard, Delft en Ridderkerk in financiële zin eenmalig bij.

Advies en onderzoek

In 2024 heeft de Vogelklas advies geleverd aan gemeente Rotterdam de Vogelklas inzake een kwestie de eventuele dreiging van vogelgriep binnen de gemeente, en bij de afhandeling van een oliemorsing in de Rotterdamse haven waarbij vogels betrokken waren.

De Vogelklas werkt nauw samen met meerdere onderzoeksinstituten en kennisinstellingen om kennis en kunde te delen. Ten behoeve van onderzoek is materiaal en informatie geleverd aan Naturalis Leiden voor onderzoek aan virussen in vleermuizen, en is data en expertise geleverd voor onderzoek van de Universiteit Leiden. Wederom leverde de Vogelklas diverse dode wilde dieren aan Natuurhistorisch Museum Rotterdam voor opname in de wetenschappelijke collectie. Daarnaast is Vogelklas Karel Schot lid geworden van het consortium Meet de Mees, waarin in samenwerking met Hogeschool Leiden en andere instituten, waaronder Vogelbescherming Nederland, onderzoek gedaan wordt naar pesticiden in koolmezen. De samenwerkingen met Spreekbuis Wildopvang en Dierenambulance Nederland (SWAN) en SON-Respons zijn gecontinueerd.

Figuur 6. De Vogelklas is consortiumpartner van Meet de Mees, dat onderzoek doet naar vervuiling door bestrijdingsmiddelen met behulp van koolmezen.

Organisatie

Bestuur
Stichting Vogelklas Karel Schot valt onder de verantwoordelijkheid van een bestuur. Aan het einde van het verslagjaar bestond het bestuur uit zeven bestuurders. Voorzitter van het bestuur is al vele jaren André De Baerdemaeker, ecoloog bij Bureau Stadsnatuur, secretaris is Peter Milders, voormalig recruiter van juristen bij Voxius en Ton Elzerman, zelfstandig financieel adviseur, is penningmeester. Algemene bestuursleden zijn Loes Oorsprong, voormalig dierenarts, Sjoerd van Muiswinkel, jurist bij Vogelbescherming Nederland en Aïda Tursic, audiologie specialist bij Cochlear, als algemeen bestuurslid met een focus op fondsenwerving. Anja Melis trad in het verslagjaar af. Ook aan de rol van Els Kwaks als bestuursondersteuner kwam een eind aan het einde van het verslagjaar.

Staf
De Vogelklas had aan het einde van het verslagjaar zes betaalde medewerkers in dienst. Dat is een significante toename ten opzichte van het voorgaande jaar. Daarnaast waren drie tijdelijke oproepkrachten aangesteld om de gaten in het rooster te vullen. Beheerder Monique de Vrijer droeg zorg voor het operationele deel van de stichting door leiding te geven aan het team en de vrijwilligers. Hoofd dierverzorging Ragna Marckmann verliet de Vogelklas in augustus. Haar taken werden tijdelijk opgevuld door de beheerder, waarbij door nieuw aangestelde dierverzorgers mee werk kon worden verdeeld. Naast financiële kwetsbaarheid is de werkdruk op het team de tweede grote zorg voor de Vogelklas. Kennis en expertise zit voornamelijk geborgd in de aanwezigheid van getrainde en ervaren werknemers. Wanneer zij de organisatie verlaten verdwijnt veel van het kenniskapitaal van de stichting. Dit zal een beleidsspeerpunt worden in de komende jaren.

Stagiairs
De Vogelklas is een unieke leeromgeving, waar studenten een kans krijgen te werken met wilde inheemse diersoorten. Het zijn voornamelijk studenten dierverzorging die hier gebruik van maken. In 2024 werden 17 stageplaatsen ingevuld door hardwerkende en leergierige studenten van verschillende onderwijsinstellingen.

Vrijwilligers
In 2024 lag het aantal vrijwilligers, evenals voorgaande jaren, rond de 120. De meeste vrijwilligers zijn actief als asielmedewerkers, maar ook in de communicatie zijn vrijwilligers actief in de zogenoemde activiteitencommissie en de redactieraad, waar zij zich bezighouden met berichten op de sociale media, en het organiseren van kleine evenementjes. Het opleiden en trainen van zowel nieuwe als zittende vrijwilligers is een constante factor in de Vogelklas. Op deze manier wordt gewerkt aan groei van het potentieel binnen de organisatie. Zo vinden jaarlijks trainingen voor het stabiliseren en wassen van olieslachtoffers plaats.

Samenwerkingspartners en dankwoord

De Vogelklas is voor haar bestaan afhankelijk van de steun van diverse organisaties, instellingen en overheden.

De **Dierenbescherming** is een vaste samenwerkingspartner en een belangrijke steun voor de Vogelklas. Niet alleen is de samenwerking nauw met de afdeling dierenambulances, maar ook werken beide organisaties samen aan de juiste opvang van zwerfdieren. In Dordrecht werkt de Vogelklas nauw samen met **Dierenzorgcentrum Louterbloemen**, waar men een vooropvang en dierenambulance faciliteert, zodat gewonde dieren vanuit regio Drechtsteden efficiënt in Rotterdam terechtkomen.
De Vogelklas kent daarnaast ook een nauwe samenwerkingsverbanden met **Dierenambulance Rotterdam (DAR)** en **Dieren4U**. De samenwerkingen met verschillende wildopvangcentra in Nederland en daarbuiten versterkten zich in 2023 wederom. Met name de banden met **Vogelopvang De Wulp** in Den

Haag, **VOC Oostende** en de **Fugelhelling** in Ureterp zijn zeer waardevol.

Sinds 2022 levert de Vogelklas een bijdrage aan de **Spreekbuis Wildopvang en Dierenambulances Nederland**. In gezamenlijkheid wordt gewerkt aan belangenbehartiging voor wildopvangcentra in Nederland door in gesprek te treden met het **Ministerie van LVVN**, de **NVWA** en andere overheden. In samenwerking met **SON-RESPONS** en **Sea Alarm** draagt de Vogelklas bij aan gesprekken die met **Rijkswaterstaat** gevoerd worden over de afhandeling van met olie besmeurde vogels in Nederland. De Vogelklas ervaart deze samenwerkingen als zeer prettig en uitermate waardevol.

De Vogelklas ontving in 2024 onder meer bijdragen van **gemeente Rotterdam**, **gemeente Dordrecht**, **gemeente Lansingerland**, **gemeente Ridderkerk**, **gemeente Delft**, **gemeente Hoeksche Waard**, **Stichting Dierenlot** en vele andere particuliere en commerciële donateurs.

Tot slot spreekt de Vogelklas graag haar dank uit richting alle samenwerkingspartners, hulpdiensten, donateurs, vrijwilligers, fondsen, bedrijven en gemeenten die het werk van de Vogelklas op enigerlei wijze ondersteunen.

Figuur 2. Een nest jonge sperwers uit Hellevoetsluis in de Vogelklas. Juli 2024 .

BIJLAGE 1. Opgevangen dieren in 2024

WILDE VOGELS	**9.853**
Aalscholver	37
Alk	1
Appelvink	1
Bergeend	6
Blauwe Reiger	99
Boerenzwaluw	30
Bokje	1
Boomklever	1
Boomkruiper	8
Bosuil	4
Brandgans	14
Bruine Kiekendief	3
Buizerd	51
Drieteenmeeuw	3
Eider	1
Ekster	364
Engelse kleine mantelmeeuw	1
Fazant	29
Fuut	69
Gaai	28
Gekraagde Roodstaart	1
Gele Kwikstaart	2
Geoorde Fuut	1
Gierzwaluw	205
Goudhaan	9
Goudplevier	1
Grasmus	1
Grauwe Gans	169
Groene Specht	17
Groenling	2
Grote Barmsijs	4
Grote Bonte Specht	49
Grote Canadese Gans	41
Grote Gele Kwikstaart	1
Grote Lijster	1
Grote Mantelmeeuw	6
Grote Zilverreiger	2
Grutto	1
Halsbandparkiet	214
Havik	2
Heggenmus	22
Holenduif	15
Houtduif	1329
Houtsnip	133
Huismus	184
Huiszwaluw	24
IJsvogel	21
Jan-van-gent	3
Kauw	555
Kerkuil	10
Kievit	3
Kleine Alk	1
Kleine Karekiet	5
Kleine Mantelmeeuw	618
Kleine Zilverreiger	2
Kneu	3
Knobbelzwaan	511
Koekoek	11
Kokmeeuw	76
Kolgans	4
Koolmees	182
Koperwiek	6
Krakeend	27
Kramsvogel	1
Kuifeend	52
Lepelaar	5
Meerkoet	382
Merel	307
Middelste Zaagbek	1
Noordse Stormvogel	2
Nijlgans	108
Oeverloper	2
Oeverzwaluw	1
Ooievaar	4
Pijlstaart	1
Pimpelmees	109
Putter	17
Ransuil	6
Rietzanger	2
Ringmus	2
Roek	1
Roodborst	43
Roofvogel onbekend	1
Scholekster	53
Sijs	2
Slechtvalk	8
Slobeend	1
Smient	2
Sperwer	19
Spreeuw	86
Staartmees	4
Stadsduif	1445
Steenuil	2
Stormmeeuw	37
Tjiftjaf	7
Toendrarietgans	1
Torenvalk	43
Turkse Tortel	553
Velduil	1
Vink	18
Visdief	10
Waterhoen	168
Waterral	3
Wespendief	1
Wilde Eend	576
Winterkoning	22
Wintertaling	2
Witte Kwikstaart	17
Zanglijster	42
Zeekoet	29
Zilvermeeuw	179
Zwarte Kraai	234
Zwarte Roodstaart	2
Zwartkop	11
soort onbekend	3
ZWERFDIEREN	**538**
Kip	20
Postduif	215
Sierduif	229
siergans	18
Sierhoender	10
Tropische vogel	43
Japanse kwartel	1
Konijn	2
WILDE ZOOGDIEREN	**235**
Egel	15
Huisspitsmuis	1
Konijn	1
Mol	1
Steenmarter	1
Gewone dwergvleermuis	113
Gewone grootoorvleermuis	1
Laatvlieger	4
Meervleermuis	1
Rosse vleermuis	2
Ruige dwergvleermuis	84
Tweekleurige vleermuis	9
dwergvleermuis onbekend	2
TOTAAL	**10.626**

BIJLAGE 2 – HERKOMSTGEMEENTES VAN VOGELS IN DE VOGELKLAS 2024

Gemeente	aantal	%
Rotterdam	3.908	38,4
Dordrecht	786	8,0
Hoeksche Waard	601	6,1
Voorne aan Zee	504	5,1
Nissewaard	490	5,0
Schiedam	395	4,0
Zwijndrecht	313	3,2
Goeree-Overflakkee	308	3,1
Lansingerland	288	2,9
Barendrecht	267	2,3
Capelle aan den IJssel	266	2,7
Vlaardingen	232	2,4
Ridderkerk	218	2,2
Papendrecht	204	
Delft	177	
Krimpenerwaard	150	
Sliedrecht	140	
Hendrik-Ido-Ambacht	138	
Albrandswaard	122	
Alblasserdam	90	
Midden-Delfland	86	
Maassluis	43	
Den Haag	35	
Zuidplas	26	
Overige gemeenten Zuid-Holland	48	
buiten Zuid-Holland	108	
onbekend	687	
Totaal	10.626	

BIJLAGE 3. Behandelsucces van vogels in 2024

Behandeld		5261
Losgelaten	2823	54%
Euthanasie	619	12%
Gestorven	1480	29%
Herplaatst	339	7%
Niet-behandeld	5052	
Gestorven bij binnenkomst	2298	
Euthanasie bij binnenkomst	2550	
Losgelaten bij binnenkomst	204	
Nog present op 1 januari 2024	74	